

Inför hijabdagen

Idag är Rutger Staaf gästskribent, lärare i NO på gymnasier och högstudier under 30 år

Höstterminen 2017 fick vi alla ett mail från rektorn. Det var skolverkets anvisningar om hur vi skulle bemöta en elev med heltäckande slöja. Vi fick reda på att vi skulle ta hänsyn till detta, möjligtvis var det en olämplig klädsel under kemilabbar. Någon dag efter såg vi en flicka klädd på detta sätt. I den lilla springan såg vi ett par osäkra ögon, på uppträdandet kunde vi också se att denna flicka säkert kände sig obekvämt. Vid möte med henne i korridoren gick hon längst intill väggen, verkade att hon ville göra sig så liten som möjligt. Det kändes överkligt. Det var en elev från Somalia som placerats i sjuan, hade inte själv henne i undervisningen men fick höra från kollegor att hon hade själv bestämt sig för att ta på sig denna klädsel. Hennes syster hade inte en ansiktstäckande slöja.

Det var märkligt att läsa skolverkets anvisningar. Vi hade fått höra många gånger hur viktigt det var att ha rätt värdegrund, med jämställdhet, självständighet och att inte diskriminera någon. Nu helt plötsligt var den egna värdegrunden inte längre så viktig, när ett uttryck för en annan värdegrund dök upp. Nu skulle vi alltså ta hänsyn till diskriminerande strukturer från andra kulturer, strukturer som ville osynliggöra flickor/kvinnor i det offentliga rummet.

Vi lärare reagerade starkt mot detta och undertecknad fattade pennan och påpekade för alla på skolan hur skolverkets anvisningar stred mot den egna värdegrunden., som vi fått veta var så viktig. Rektorn svarade att hon inte kunde gå emot skolverkets anvisningar och att vi måste förhålla oss till detta men att vi hade yttrandefrihet i denna sak.

Kom under följande månader att fördjupa denna ursprungliga skrivelse med info om lagarna i sharialagen som påbjuder kvinnor som lämnar hemmet att ta på sig denna heltäckande slöja och hela denna diskriminerande lagmiljö som det är frågan om. Vid mina studier

upptäckte jag också negativa effekter, både medicinska och psykiska problem som drabbar de kvinnor som bär heltäckande slöja. Det blev en lång skrivelse som till slut skickades till skolverket. Skolverket försvarade sin egen position men skyndade sig att säga att man hade påbörjat en revidering av dessa anvisningar.

Denna skrivelse som du kan läsa på länken nedan kom att beröra inte bara sharialagen utan också en jämförelse mellan islam som en samhällsbyggande religion och vår lag om religionsfrihet och politikernas dubbelmoral, i deras bemötande av olika religioner. När det gäller kristendomen vill de in och styra och ställa så att exempelvis svenska kyrkan har rätt värdegrund men när det gäller islam med en helt annan värdegrund så tassar de som katten runt het gröt.

Under detta arbete blev jag medveten om att det fanns grupper av muslimer som inte bara tog avstånd från den heltäckande slöjan utan också påpekade att koranen inte påbjuder bärandet av hijaben.

På senare tid har jag gjort en källkritisk granskning av koranens eventuella stöd för hijaben och detta sammanfattas i artikel nedan. Tycker att det är lämpligt att sprida ut dessa synpunkter i samband med den internationella hijabdagen. Du får gärna hjälpa till att sprida detta men även skrivelsen om den heltäckande slöjan. Länk till arbetet om den heltäckande slöjan. <http://lagmansnaturesida.se/sloja%20och%20vardegrund.pdf>

Är hijaben ett kulturellt eller religiöst klädesplagg?

Som lärare har jag sett ett antal olika slöjor i klassrummet under senare år och de bärs på lite olika sätt beroende varifrån eleven härstammar. Den kulturella påverkan är tydlig. Men frågan är hur mycket kulturell påverkan ligger det i detta slöjbärande? Därav rubriken.

Frågar du en muslimsk kvinna som bär hijaben svara hon otvivelaktigt; Ja, det är ett religiöst plagg, min religion kräver det. Man anser att denna huvudbonad är så religiöst viktig att den måste bäras av elever i klassrummet, av receptarier på apotek, av expeditorsbiträden och nu bärs den även av en riksdagsman.

Men slöjans närvaro i olika sammanhang ifrågasätts av allt fler. Många människor i vårt sekulära samhälle vill ha en religionsfri miljö då man uträttar sina ärenden exempelvis på en bank eller ett apotek. Man vill slippa att bli påmind om profeten Muhammed som en gång i tiden satte världen i brand, en brand som hans efterföljare har hållit vid liv olika mycket under olika tider. Slöjan är ju reklam för denne profet och ordet från honom. När kvinnor motiverar sitt bärande kommer det upp att de vill visa att de är muslimska kvinnor förutom att de är ärbära.

Först måste vi konstatera att den arabiska slöjan/hijaben är ett mycket gammalt klädesplagg, ett mycket praktiskt plagg i den ökenmiljö som den utvecklats i, en miljö med stark sol och där även en lätt vindpust kan blåsa upp sand i håret, alltså ett mycket bra sol- och sandskydd vilket har burits av både män och kvinnor med vissa variationer under århundraden innan Muhammeds tid utan att någon lade en religiös betydelse i denna huvudbonad.

Vad säger då de islamska heliga skrifterna om denna sakralisering/"heligförklarande" av den normala företeelsen i Arabien att ha ett bra sol- och sandskydd på huvudet då man lämnar sitt hem?

För att få svar vänder vi oss både till koranen och sharialagen och men vi lyssnar också noggrant på de muslimska grupper som högt och tydligt påpekar att koranen inte påbjuder bärandet av slöjan/hijaben utan säger att det är en missuppfattning.

https://submission.org/Dress_Code_1.html Det är personer med stark tro på koranen och enbart koranen.

Först kan vi konstatera att koranen säger inte särskilt mycket om klädsel och speciellt kvinnlig klädsel. Det finns endast tre suraställen som talar om kvinnors klädsel. Sura 7:26, 24:31, 33:59.

1. Sura 7:26. "Barn av Adam! Vi har gett er ting som ni kan skyla er nakenhet [och pryda er] med liksom [fågeln pryder sig med sina] fjädrar; men den bästa dräkten är **en dräkt av gudsfruktan**. Detta är ett budskap från Gud - kanske stämmer det dem till eftertanke". (Knut Bernströms översättning har söner i stället för barn med den absolut vanligaste översättningen är barn)

Med andra ord ska kvinnorna och männen vara gudfruktiga dvs ärbara och rättfärdiga i sig själva vilket de visar genom sina handlingar, en dräkt av gudsfruktan. Det talas varken om att kvinnan eller mannen måste hissa en "flagga" om hur gudfruktiga de är. Att kvinnan exempelvis skulle hissa en flagga i form av en huvudbonad för att visa detta, nej hon visar det genom sina handlingar.

2. Sura 24:31. "Och säg till de troende kvinnorna att de bör **sänka blicken och lägga band på sin sinnlighet** och inte visa mera av sina behag än vad som [anständigtvis] kan vara synligt; **låt dem därför fästa slöjan (headcover eller veil är de två vanligaste översättningarna på engelska) så att den täcker barmen. Och de skall inte låta sina behag skymta inför andra än sin make, sin fader, sin svärfader, sina söner, sin makes söner, sina bröder, sina brorssöner, sina systemsöner, närstående kvinnor, dem som de rättmätigt besitter och sådana manliga tjänare, som inte längre känner begär efter kvinnor, eller barn som ännu inte har begrepp om kvinnlig nakenhet. Och låt dem inte gå med svajande gång för att dra uppmärksamheten till sina dolda behag.** Troende! Vänd er till Gud i ånger [över era fel och synder]; kanske skall det gå er väl i händer!"

Slöjan i detta fall är inte hijab utan khimar av ordet bikhumurihinna. För grammatiken se [http://corpus.quran.com/wordmorphology.jsp?location=\(24:31:16\)](http://corpus.quran.com/wordmorphology.jsp?location=(24:31:16)) Det som man tvistar om är följande sats "låt dem därför fästa slöjan så att den täcker barmen"

Kvinnorna hade givetvis det sedvanliga sol- och sandskyddet/slöjan när de lämnade sina hus. Muhammed säger inte att de måste ha extra klädsel för att täcka barmen då de gick ut, de behövde inte köpa nya kläder, det räckte med att använda flikarna på sin huvudbonad. De skulle dessutom inte gå med svajande gång så att inte uppmärksamheten drogs till de svajande dolda behagen, bh:n var ju ännu inte uppfunnen.

Det viktiga var att dölja barmen, det är det viktiga i denna vers. Ingen Pussy-Riot-stil på kvinnorna. De skulle också lägga band på sin sinnlighet, sägs det. Inte flirta med okända män, istället se ner i gatan.

Det sägs ingenting om att det nu ska läggas en religiös innebörd i denna huvudbonad som burits av araberna och andra folk i hundratals år innan Muhammed dök upp på scenen. Det sägs ingenting om att du som kvinna inomhus, i skolsalar måste bära detta sol-och sandskydd för att visa att du är en ärbar kvinna. Det var de rättfärdiga/gudfruktiga gärningarna som var viktiga.

Knappast är det väl så att bara för att ett vardagligt föremål omnämns i koranen så får det en religiös innebörd.

3. Sura 33:59. "Profet! Säg till dina hustrur och dina döttrar - och till [alla] troende kvinnor - att de [utanför hemmet] **noga sveper om sig sina ytterplagg** (*outer garments*); på så sätt blir de lättare igenkända [som anständiga kvinnor] och **undgår att bli ofredade**. Gud är ständigt förlåtande, barmhärtig."

Detta var speciellt viktigt när de lämnade sitt hus på kvällen efter mörkrets inbrott enligt korankommentatorer. På den tiden fanns inga toaletter inomhus så därför gick man ut på kvällen för att göra sina behov. Likaså sägs det att man kunde gå till moskén i Medina på kvällen.

Varför skulle man svepa ytterkläderna noggrant omkring sig? Genom att svepa ytterkläderna noggrant omkring sig så skulle de undgå att bli ofredade, undgå sexuella trakasserier enligt vår tids språk. Enligt korankommentatorer fanns det män i Medina som i skydd av mörkret sexantastade kvinnor. Klädde sig de troende kvinnorna på samma sätt som profetens kvinnor vågade inte dessa män att antasta kvinnorna. Ytterkläder jalābībihinna. För grammatiken se [http://corpus.quran.com/wordmorphology.jsp?location=\(33:59:11\)](http://corpus.quran.com/wordmorphology.jsp?location=(33:59:11))

Det viktigaste i detta fall inte var inte själva klädseln utan att inte bli antastade. Rör man sig på en plats där det inte finns män som antastar skulle man inte behöva svepa ytterplagget extra tätt omkring sig, exempelvis i en skola. Inget sägs om att dessa ytterplagg som har använts tidigare i förislamisk tid skulle nu betraktas som speciella religiösa plagg bara för att uppmaningen i koranen var att svepa dem om sig. I en skola tar muslimska flickor av sig sina ytterplagg, inget särskilt religiöst i ytterplaggen trots anmodan om att svepa kläderna omkring sig.

Sharialagen tar upp detta tema. Kvinnor som lämnar hemmet ska ha heltäckande klädsel, niqab, bok M, m2:3. Det är olagligt att lämna hemmet med ansiktet obeslöjat, det kunde leda till otillåtet sex. För i dessa sammanhang anser man att kvinnorna har större sexdrift än männen.

Inomhus ska de endast ha en slöja när de ber i moskén enligt vad vi kan se av sharialagen. Kan vi jämföra situationen i moskén med skolan och säga att de också ska ha slöja på huvudet i skolan? Tanken med huvudbetäckning vid bön finns även i NT.

Att flickor ska gå i skolan och kunna få samma utbildning som pojkar är ett västerländskt påfund och detta accepterar i stort sett hela den muslimska världen utom talibanerna i Afghanistan. Så vi hoppas att denna värld även ska kunna acceptera att flickorna inte ska behöva sitta med sina arabiska sol- och sandskydd på lektionerna. Samtidigt som de tar av sig ytterkläderna bör de även ta av sig ytterplagget, slöjan.

Vissa kvinnor säger att de har slöjan på huvudet för att visa att de är ärbara, muslimska kvinnor.

Om de nu skulle ta av sig slöjan under en lektion skulle de sluta att vara muslimer eller sluta att vara ärbara kvinnor? Skulle de andra i skolan tro att de har slutat vara muslimer? Knappast inte.

Den moderna hijabbärandet är stark tradition men med en obefintlig grund i koranen.

Snart är det hijabdagen (1febr) och vi kommer att få se muslimska flickor med vackert sminkade ansikten som stolt bär sin hijab och vissa kommer att erbjuda andra kvinnor att pröva hijaben.

Det är intressant att konstatera att dessa hijabförespråkande kvinnor samtidigt tar avstånd från sharialagen som säger att kvinnor bör beslöja sitt ansikte. Dessa kvinnor gör det motsatta till det som sägs i sharialagen om beslöjning, det motsatta till sharians andemening, de sminkar sig så att de ska se så fina och tilldragande ut som möjligt.

Några har uppfattat slöjan som en symbol och jämför den med korset. Detta är fel. Möjligtvis kan slöjan uppfattas som en symbol för underkastelse och att slöjan visar att det är frågan om en ärbär och gudfruktig kvinna vilket är ett vanligt påstående. Den fungerar för det

omgivande samhället som en identitetsmarkör, även om kvinnan bara har tanken att följa det som hon tror är sin religion.

Inga muslimer går med ett slöjmarke runt halsen liksom kristna ibland bär sitt kors, ingen moské har ett slöjmarke på kupolen, inget muslimskt land har ett slöjmarke på sin flagga så jämförelsen med korset är inte fruktbar.

Ibland har det gjorts jämförelser med nunnedoket vilket är lika felaktigt. Ingen nunna har så vitt vi vet försökt att bli flygvärdinna och krävt att få ha nunnedoket på huvudet när hon jobbar som flygvärdinna. De arbetar med hängivenhet inom sin orden.

Har skolor regler om att ytterkläderna ska av under lektionen, har företag speciella klädkoder, vill affärer att de som representerar denna affär ska vara religiöst neutrala så bör dessa regler och önskningar respekteras av muslimska kvinnor såväl som av andra och de bör ta av sig sin hijab, sitt ytterhuvudplagg.

Jag tycker att vi i vårt land ska kunna ha en saklig och seriös diskussion om slöjan. En slöja som mer verkar vara ett kulturellt plagg än ett religiöst plagg och som troende muslimska grupper så tydligt framhäver att det är frågan om ett missförstånd.

Till sist vill jag påpeka att vår liberala lagstiftning inte styr klädvalet. Muslimska kvinnor får gärna gå omkring med slöjor i samhället. Det jag och andra vänder sig emot är att vissa personer kräver att i alla sammanhang få ha på sig sin slöja oavsett omständigheterna.

Rutger Staaf

PS: Se även TEDxVideon med Sabina Ali https://www.youtube.com/watch?v=_J5bDhMP9IQ

<https://morklaggning.wordpress.com/2019/01/30/infor-hijabdagen/>

Alla texter är © på denna blogg. Det är tillåtet att sprida texterna under förutsättning att ni alltid länkar till källan här på bloggen.